

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ І СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Анотація. Проаналізовано недоліки функціонування національної економіки. Визначено пріоритетні напрями вдосконалення процесу управління економічним і соціальним розвитком регіону.

Аннотация. Проанализированы недостатки функционирования национальной экономики. Определены приоритетные направления совершенствования процесса управления экономическим и социальным развитием региона.

Annotation. The shortcomings of the national economy are analysed. The priorities for improving the management of economic and social development of the region are identified.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток, регіон, місцеве самоврядування, Бюджетний кодекс.

Ефективність функціонування національної економіки значною мірою залежить від рівня соціально-економічного розвитку регіонів, які на сьогодні відзначаються суттєвою галузевою, територіальною та функціональною диференціацією. Саме з цих причин виникає гостра необхідність розробки політики розвитку для кожного окремо взятого регіону країни. Політика соціально-економічного розвитку регіону становить формування цілей щодо розвитку продуктивних сил та забезпечення комплексного і гармонійного його функціонування з обґрунтуванням організаційних, економічних та інституційних важелів ринкових перетворень. У результаті проведення демократичних реформ в Україні відбувається становлення нового способу місцевого управління – місцевого самоврядування. Це поняття визначається як право територіальних громад у межах законів та повноважень самостійно вирішувати питання місцевого розвитку, виходячи з інтересів громадян [1].

Основою існування регіонів, їх життєзабезпеченості завжди були і залишаються економічна діяльність та їх економічний розвиток, який повинен бути регульованим, комплексним процесом, направленим на підвищення якісного рівня життя територіальної громади. Розвиток громади передбачає проведення позитивних змін у економічному та соціальному становищі жителів окремих адміністративних територій та зростання їх добробуту. Місцевий економічний розвиток, у першу чергу, стосується процесів, коли органи місцевого самоврядування заохочують і підтримують різні форми розвитку місцевого бізнесу та працевлаштування своїх громадян, тобто в результаті проведення виваженої місцевої економічної політики створюються умови для розміщення нових та розвитку існуючих підприємств і виробництв [2].

Закони, прийняті Верховною Радою, і постанови Кабінету Міністрів не містять конкретно деталізованих кроків покращення життя в окремо визначених регіонах та містах України. Сьогодні органи місцевого самоврядування відчувають все більшу відповідальність за стан справ на своїй території і прийняття управлінських рішень саме з урахуванням притаманих їй особливостей, динаміки та наявних тенденцій у сферах міського життя [3].

Аналіз соціально-економічного розвитку одного із районів Харківської області свідчить про те, що органи місцевого самоврядування ще не перейняли на себе функцію планування власного довгострокового розвитку і здійснюють за інерцією лише планування свого соціально-економічного та культурного розвитку на наступний рік, а більшість сільських рад не розробляють навіть і програм соціально-економічного розвитку. Фактично, за існуючої нестачі коштів на розвиток такі річні плани передбачають, головним чином, "латання дірок" без послідовної роботи на перспективу. Це не сприяє належній ефективності використання бюджетних коштів, які й так є сьогодні надто обмеженими [4].

Тому для оптимізації системи управління соціально-економічним розвитком територіальних громад регіону необхідно чітко розмежувати функції та повноваження, а відповідно, й відповідальність органів місцевого самоврядування, районних рад та районних державних адміністрацій у процесі управління економічним і соціальним розвитком територіальних громад, забезпечити зростання професійного рівня сільських голів, депутатів сільських рад та службовців їх виконавчих органів шляхом навчання в регіональних центрах підвищення кваліфікації державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування, проведення тренінгів, семінарів, конференцій, організації стажування посадових осіб місцевого самоврядування в зарубіжних самоврядних органах на основі залучення коштів міжнародних фондів та інститутів сприяння розвитку демократії; упровадити в діяльність сільських рад програмно-цільові методи управління.

Як доводить світовий досвід, саме програмування соціально-економічного розвитку територій на основі наукових прогнозів є інструментом реалізації стратегічних планів місцевих органів влади. Для втілення перспективних проектів щодо поліпшення благоустрою села та добробуту життя сільських жителів необхідно: визначити правовий та економічний статус комунальної власності сільської територіальної громади, засади управління спільною власністю територіальних громад; стимулювати побудову системи комплексної взаємодії органів влади і підприємницького сектору, громадських організацій та членів територіальної громади в забезпеченні управління економічним і соціальним розвитком сільських поселень; повною мірою використовувати норму, передбачену Бюджетним кодексом, щодо бюджету розвитку, що дасть можливість регіональній та територіальній владі реально планувати не тільки поточну діяльність, а й впроваджувати середньо- та довгострокові проекти, спрямовані на розвиток виробничого та інвестиційного потенціалу; здійснювати всебічну підтримку розвитку малого підприємництва шляхом проведення на території регіону регуляторної реформи, використовуючи досвід провідних областей України; запровадити проведення оцінки наслідків дії регуляторних актів, що, з одного боку, приведе до підвищення якості роботи самої влади, а з іншого – до збільшення можливості громадськості більш активно впливати

Література: 1. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року // Відомості ВРУ. – 2001. – № 45. – С. 828 – 835. 2. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 3. Пономаренко В. С. Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року : монографія / Пономаренко В. С. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 352 с. 4. Бондаренко Л. В. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіону [Електронний ресурс] / Бондаренко Л. В. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2010-2/doc/13.pdf>.